

Sygn. akt V ACa 405/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sokołowska
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska SO del. Rafał Terlecki (spr.)
Protokolant:	stażysta Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł. poprzednio (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko J. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 25 września 2012 r. sygn. akt I C 312/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym;

III. nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. kwotę 19.164 (dziewiętnaście tysięcy sto sześćdziesiąt cztery) złote tytułem kosztów sądowych, od ponoszenia których zwolniona była pozwana.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn.akt V ACa 405/14

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna w Ł. (poprzednio (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) domagała się zasądzenia od pozwanej J. M. w postępowaniu nakazowym kwoty 383 265,87 zł wraz z odsetkami ustawowymi do dnia 13 stycznia 2011 r. oraz kosztami procesu.

Nakazem zapłaty z dnia 21 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w B. uwzględnił powództwo.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty domagała się oddalenia powództwa.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy w B. w sprawie (...) utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przeciwko pozwanej.

Wyrok ten został uchylony przez Sąd Apelacyjny w G. wyrokiem z dnia 17 lutego 2012 r. w sprawie(...)na skutek apelacji pozwanej, a sprawa została przekazana Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 25 września 2012 r. w sprawie I C 312/12 uchylił zaskarżony nakaz zapłaty z dnia 21 stycznia 2011 r., oddalił powództwo i obciążył powódkę kosztami procesu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Na podstawie ważnej umowy sprzedaży nr (...) pozwana nabyła od (...) spółki z o.o. w Ż. paszę dla indyków. Przedmiotem tej umowy było ustalenie warunków sprzedaży towarów zamówionych przez kontrahenta w (...). Jako zabezpieczenie wierzytelności (...) z niniejszej umowy strony uznały weksel in blanco, co wynikało z treści §(...) przedmiotowej umowy sprzedaży.

Zgodnie z treścią załącznika (...)dotyczącego procedury reklamacyjnej - zastrzeżenia co do jakości paszy kontrahent powinien niezwłocznie zgłosić (...) sp. z o.o. Powyższe zgłoszenie kontrahent powinien potwierdzić w formie pisemnego oświadczenia skierowanego niezwłocznie na adres siedziby (...). Zgodnie z treścią punktu (...) procedury reklamacyjnej zgłoszenie zastrzeżeń niepotwierdzone w formie pisemnego oświadczenia nie będzie rozpatrywane przez (...).

Pozwana zgłaszała ustne uwagi odnośnie do jakości dostarczanej paszy z powodu nikłego przyrostu masy hodowanych indyków, jednakże kwestionowanych partii towaru nie odsyłała, kontynuując współpracę ze spółką (...) w kolejnych cyklach produkcyjnych. Pozwana nigdy też nie złożyła pisemnej reklamacji, zastrzeżeń w formie pisemnego oświadczenia co do jakości paszy.

Pozwana nie regulowała w terminie swoich wymagalnych zobowiązań względem sprzedawcy - spółki (...), w związku z czym strony zawarły w dniu 9 grudnia 2008 r. w R. ugodę określającą sposób spłaty zadłużenia. Z pisma o nazwie „rozliczenia z kontrahentem” wynikało, że zobowiązania pozwanej wynosiły 312 975, 89 zł. Pozwana nie wywiązała się ze swojego zobowiązania. Późniejsze porozumienia co do spłaty długu również nie były terminowo regulowane przez pozwaną. Jednakże pozwana wpłacała na rzecz spółki (...) w Ż. określone, znaczne kwoty pieniężne - za sprzedawaną przez spółkę (...) paszę. Dowody wpłat na rzecz tejże spółki załączone do zarzutów nakazu zapłaty opiewały na łączną kwotę 202 546, 06 zł. Większość z tych wpłat została dokonana w 2010 r.

Pismem z dnia 6 kwietnia 2010 r. spółka (...) z siedzibą w Ż. wezwała pozwaną do zapłaty należności z weksla (wykupu weksla). W piśmie tym zawarto sformułowanie, że „w związku z opóźnieniem w płatności zaciągniętych zobowiązań (...) sp. z o.o. zmuszona jest wypełnić weksel wystawiony przez pozwaną na zabezpieczenie płatności za nie - na kwotę 409 318, 97 zł odpowiadającą sumie zadłużenia pozwanej wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 16 kwietnia 2010 r., jako wyznaczony dzień płatności weksla.” Z powyższego wezwania do zapłaty nie wynikało zatem, że weksel został już uzupełniony przez (...) w dniu 6 kwietnia 2010 r.

Indos weksla na rzecz (...) spółki z o.o. z siedzibą w Ł. nastąpił w dniu 18 listopada 2010 r.

Pismem z dnia 22 listopada 2010 r. powódka poinformowała pozwaną, że na podstawie umowy z dnia 3 listopada 2010 r. zawartej pomiędzy powódką a (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ż. doszło do przelewu wierzytelności i tym samym podmiotowej zmiany po stronie wierzyciela.

Pismem z dnia 29 listopada 2010 r. powódka wystosowała do pozwanej wezwanie do zapłaty i wykupu weksla. Wezwanie dotyczyło kwoty 383 265, 87 zł. W załączniku do pisma wskazano na „projekt wypełnionego weksla”. W dniu

29 listopada 2010 r., zatem już po indosie, weksel nie był jeszcze wypełniony. Data wystawienia weksła, tj. kwietnia 2010 r., nie jest równoznaczna z datą jego uzupełnienia. Data 6 kwietnia 2010 r. została wpisana właśnie w miejsce przeznaczone na datę wystawienia weksła. Uzupełnienie weksła nastąpiło po dokonaniu indosu na rzecz powódki, tzn. przez indosatariusza.

Pozwana wskutek skonkretyzowania i wskazania przez powódkę dokumentów, które miały dowodzić istnienia niezapłaconych przez pozwaną faktur obejmujących sumę wekslową, na rozprawie w dniu 6 czerwca 2011 r. przedłożyła kolejne wyciągi z rachunków bankowych, obrazujące dokonywane przez nią wpłaty na rzecz spółki (...) sp. z o.o. w Ż. w łącznej kwocie 338 000 zł. Wcześniej bowiem powódka nie wskazywała nawet w sposób ogólny, jakie należności, z jakich faktur czy not odsetkowych składają się na

sumę wekslową. Brak było w sprawie dowodu w postaci deklaracji czy też porozumienia wekslowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana oraz częściowo zeznań pozwanej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne i mając na względzie wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania.

W ocenie tego Sądu weksel został uzupełniony po indosie, co umożliwiło podniesienie przez dłużnika zarzutów ze stosunku podstawowego. W okolicznościach sprawy, przy braku dowodu w postaci deklaracji czy porozumienia wekslowego należało zdaniem Sądu uznać, że powódka nie wykazała, z jakich faktur i not odsetkowych wykreowała roszczenie, ciągle zmieniając swe stanowisko w sprawie. Nie podała ona bowiem, za realizację których dostaw towaru żąda zapłaty i nie przedstawiła stosownych wyliczeń oraz nie odniosła się do dowodów wpłat przez pozwaną przedstawionych i nie wskazała na poczet, których należności je zaliczała.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości powódka.

Wyrokowi temu skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie art. 14 i 17 ustawy Prawo wekslowe przez błędne zastosowanie i uznanie, że pozwana uprawniona jest do podnoszenia zarzutów ze stosunku podstawowego, na podstawie którego wręczyła weksel, w szczególności na to, że płaciła dług sprzedawcy paszy bez sprecyzowania „przeznaczenia wpłacanych kwot”;
2. naruszenie art. 65 § 1 k.c. poprzez błędne ustalenie, że indosant zbył powódce nieuzupełniony weksel;
3. naruszenie art. 451 § 1 i 2 k.c. przez błędne zastosowanie wskutek uznania, że pozwana wskazała, który dług chciała spłacić, przedstawiając wyciągi bankowe, które Sąd potraktował jako pokwitowania zapłaty;
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wnikliwej analizy umowy o przelew wierzytelności i aneksu do niej, z którego treści w punkcie 2. wynika, że weksel w chwili zawarcia tej umowy był uzupełniony, jak też przez wyciągnięcie błędnego wniosku o wydaniu powódce nieuzupełnionego weksła z treści pisma sprzedawcy do pozwanej z dnia 6 kwietnia 2010 r., z którego m.in. wynika, że sprzedawca „jest zmuszony wypełnić weksel”;
5. błędne ustalenie, że pozwana zapłaciła sprzedawcy całą cenę sprzedaży paszy, mimo że z przedstawionych przez nią wyciągów bankowych nie

wynika, na poczet jakich zobowiązań płaciła pieniądze na rzecz (...) sp. z o.o.

Skarżąca domagała się zmiany wyroku i utrzymania nakazu zapłaty w mocy oraz zasądzenia od pozwanej kosztów procesu, względnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Na skutek apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 15 lutego 2013 r. w sprawie (...)utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 21 stycznia 2011 r. i obciążył stronę pozwaną kosztami procesu.

W ocenie tego Sądu ciężar wykazania, że powódka nabyła weksel w stanie niepełnym, spoczywał na pozwanej, która tego faktu nie wykazała. W takiej sytuacji skuteczne zarzuty ze stosunku podstawowego łączącego ją z indosantem mogłyby podnosić gdyby wykazała istnienie przesłanek wskazanych w art. 10 i 17 ustawy Prawo wekslowe. Pozwana nie wykazała, że w tej sprawie zachodzą szczególne okoliczności pozwalające na odstąpienie od zasad wskazanych w tych przepisach, nie twierdziła nawet, że powódka nabyła weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuściła się rażącego niedbalstwa lub działała świadomie na jej szkodę. Ponieważ na wekslu nie było wzmianki o częściowej zapłacie długu, według Sądu Apelacyjnego pozwana mogłaby podnieść wobec powódki zarzut częściowej lub całkowitej spłaty zadłużenia tylko wtedy, gdyby powódka wiedziała, że zapłata ta została dokonana, bądź nabywając weksel przez indos, działała na szkodę wierzyciela.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji. Zarzuciła w niej naruszenie:

1. art. 10 i 17 ustawy Prawo wekslowe przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przewidziane w tych przepisach ograniczenia dopuszczalności podnoszenia zarzutów wobec posiadacza weksla dotyczą również posiadacza weksla, który nabył zabezpieczoną tym wekslem wierzytelność na podstawie umowy przelewu, w konsekwencji czego Sąd I instancji nie uwzględnił podniesionych przez pozwaną zarzutów subiektywnych, w tym zarzutu zapłaty wierzytelności objętej wekslem;
2. art. 509 w zw. z art. 513 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie, pomimo iż należało przyjąć, że powódka sukcesyjnie wstąpiła do stosunku podstawowego z pozwaną, a tym samym pozwanej przysługiwały przeciwko powódce wszelkie zarzuty, które miała przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie;
3. art. 6 k.c. w zw. z art. 10, 11, 14 i 17 ustawy Prawo wekslowe poprzez jego błędną wykładnię przez przyjęcie, że to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar dowodu, że weksel został przeniesiony na powódce w drodze indosu jako niepełny;
4. art. 6 k.c. w zw. z art. 10 i 17 k.c. ustawy Prawo wekslowe poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że pomimo przedłożenia przez pozwaną pokwitowań zapłaty kwoty przewyższającej zobowiązanie wekslowe, powódka nie była zobowiązana dowieść, że pokwitowanie dotyczy innego długu;
5. art. 10 i 17 ustawy Prawo wekslowe poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w stwierdzeniu, że przedłożone przez pozwaną potwierdzenia zapłaty nie stanowią dowodu, że wierzytelność objęta wekslem została przez pozwaną zapłacona, pomimo iż powódka nie wskazała, z jakich konkretnie faktur lub not odsetkowych wywodzi swoje roszczenie, nie podała za realizację, których dostaw towaru żąda zapłaty, jak również nie przedstawiła stosownego wyliczenia sumy wekslowej.

Na tej podstawie pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji powódki oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu za postępowanie apelacyjne, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania ze względu na brak występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W przypadku zaś uznania, że skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, powódka wniosła o jej oddalenie w całości ze względu na brak uzasadnionych podstaw. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2014 r. Sąd Najwyższy w sprawie (...) uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w G., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy wskazał, że nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy było to, kiedy weksel został uzupełniony, bowiem podniesienie zarzutów ze stosunku podstawowego uzasadnione jest tym, że łącznie z indosem weksla był dokonany przelew wierzytelności nim zabezpieczonej, a nadto weksel był poteterminowy. To zaś powoduje, że nie mają zastosowania art. 10 i 17 Prawa wekslowego. Odnosnie do rozkładu ciężaru dowodu Sąd Najwyższy wskazał, że w związku z tym, że pozwana podniosła zarzut wykonania zobowiązania, przedkładając na dowód tego dowody, to na stronie powodowej spoczywa obowiązek wykazania, że wpłaty nie wyczerpują całości zadłużenia ze stosunku podstawowego.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny - po samodzielnym zapoznaniu się i rozważeniu całości zebranego w sprawie materiału dowodowego stosownie do treści art. 382 k.p.c - doszedł do wniosku, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji akceptuje i przyjmuje je za własne przy dokonywaniu oceny zasadności apelacji.

Na wstępie, uwzględniając prawidłowo ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny, zanegować jednak należy przyjęty przez ten Sąd punkt ciężkości niniejszej sprawy sprowadzający się do momentu wypełnienia indosowanego weksla in blanco i od tego uzależniającego zasadność powództwa. Oś sporu w niniejszej sprawie sprowadzić zaś trzeba do tego, czy przedmiotem oceny Sądu ją rozstrzygającego winien być stosunek podstawowy łączący pozwaną z (...) sp. z o.o. czy też zobowiązanie wekslowe jako abstrakcyjne, bezwarunkowe ukształtowane przez przepisy prawa wekslowego, szczególnie art. 10 i 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 - zwanej dalej - „Prawo wekslowe”), jako że głównie wokół nich oscyływały zarzuty apelacji.

Odnosząc się do powyższego należy odwołać się do ustalonego i zaaprobowanego przez Sąd Apelacyjny stanu faktycznego sprawy, z którego wynika, że do indosowania weksla doszło w połączeniu z uprzednio dokonanym przelewem wierzytelności, którą weksel zabezpieczał. Sąd Apelacyjny podziela wyrażony w tym kontekście w judykaturze pogląd, zgodnie z którym przeciwko prawnemu posiadaczowi weksla przyjemca może wystąpić z wszelkimi zarzutami, które mu służyły z podstawowego stosunku prawnego przeciwko wystawcy weksla, jeżeli niezależnie od indosu, dokonanego przez wystawcę na rzecz obecnego posiadacza weksla, wystawca odstąpił mu także wierzytelność, stanowiącą podstawę weksla (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1929 r., sygn. akt I C 254/29, OSP 1930/1/330). W wyniku przelewu na nabywcę przechodzi bowiem ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Zachodzą zatem podstawy, by twierdzić, że jeżeli remitent przeniósł weksel własny przez indos i dokonał również na rzecz indosatariusza przelewu wierzytelności ze stosunku podstawowego łączącego go z wystawcą, którą weksel zabezpieczał, indosatariusz wstąpił w miejsce zbywcy w stosunek podstawowy i stał się jego stroną. Założyć bowiem należy, że nabywca, który uzyskuje prawa z weksla w drodze indosu i nabywa jednocześnie w drodze cesji wierzytelność ze stosunku podstawowego, którą weksel zabezpieczał, jest zorientowany co do treści

zobowiązania, jakie łączyło jego poprzednika. W tym stanie rzeczy niezależnie od tego, kiedy indosowany weksel in blanco został wypełniony, rzeczą Sądu jest ocena roszczenia z uwzględnieniem zarzutów osobistych, czyli takich, które przysługiwały pozwanej względem pierwotnego posiadacza weksla - spółki (...). A mianowicie przedmiotem umowy przelewu wierzytelności z dnia 3 listopada 2010 r. były wierzytelności udokumentowane na podstawie faktur VAT i not odsetkowych zgodnie z załączonym zestawieniem (vide: § 1 ust. 5 umowy przelewu wierzytelności z dnia 30 listopada 2010 r.). Powódka zatem przed nabyciem weksla w drodze indosu, co nastąpiło dopiero w dniu 18 listopada 2010 r., miała realną możliwość zweryfikowania sumy wekslowej, zarówno co do zasady, jak i wysokości. W rezultacie wbrew twierdzeniom skarżącej nie znajdzie zastosowania przepis art. 17 Prawa wekslowego,

ustępując pola przepisowi art. 513 § 1 k.c., dającemu pozwanej prawo do powoływania się względem powódki, będącej jednocześnie wierzycielem wekslowym i osobistym, na wszelkie zarzuty subiektywne, jakie przysługiwały jej wobec zbywcy wierzycielności i weksła - spółki (...). Przepis art. 17 Prawa wekslowego nie może więc w niniejszym stanie faktycznym ograniczać dopuszczalności zarzutów osobistych, bowiem weksel w omawianym kontekście nie pełni funkcji obiegu papieru wartościowego, lecz stanowi zabezpieczenie wierzycielności będącej przedmiotem przelewu. Przepis ten reguluje bowiem kwestię zarzutów w ścisłym powiązaniu z indosem, a celem tej regulacji jest ochrona bezpieczeństwa obrotu wekslowego, wyrażająca się w tym, że osoba trzecia nabywająca weksel w sposób przewidziany w prawie wekslowym powinna móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego weksła, na tekście weksła. Innymi słowy nie powinna być zaskakiwana zarzutami ze stosunków osobistych dłużnika z poprzednimi posiadaczami weksła, ponieważ stosunki te nie znajdują odzwierciedlenia w jego tekście (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt III CZP 6/12, OSNC 2012/12/137). Konieczność tej ochrony odpada zatem w przypadku omawianym w niniejszej sprawie, skoro, jak wyżej powiedziano, powódka na warunkach wskazanych w kodeksie cywilnym nabyła wierzycielność przysługującą pozwanej względem spółki (...) i tym samym stała się stroną tego stosunku zobowiązaniowego. Argument ten wzmacnia nadto to, że cesja wierzycielności na powódkę miała miejsce przed wręczeniem jej weksła - uprzednio judykatura dopuszczała stosowanie art. 17 Prawa wekslowego wyłącznie w sytuacji, gdy cesja wierzycielności następowała po wręczeniu weksła indosatariuszowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2003 r., sygn. akt III CKN 567/01, Lex nr 78866).

Sąd Okręgowy nie naruszył także treści przepisu art. 14 Prawa wekslowego, w świetle którego in principio indos przenosi wszelkie prawa z weksła. Sąd Apelacyjny nie neguje tego, że indos nie przenosi praw wynikających ze stosunków cywilnoprawnych, jednakże ocena zobowiązania w kontekście stosunku podstawowego nie jest implikacją tego przepisu,

stanowiąc respons dokonanej cesji wierzycielności uregulowanej w przepisach art. 509 i nast. k.c.

Niezależnie od tego ocena roszczenia w oparciu o umowę sprzedaży uzasadniona jest także tym, że dokonany indos był poteterminowy. Zgodnie bowiem z tekstem weksła termin płatności sumy wekslowej został wyznaczony na dzień 16 kwietnia 2010 r., do indosowania weksła doszło w dniu 18 listopada 2010 r., zaś do przelewu wierzycielności, której wykonanie weksel zabezpieczał w dniu 3 listopada 2010 r., a więc po upływie terminu płatności weksła i po upływie terminu ustanowionego dla protestu z powodu niezapłacenia sumy wekslowej. Indos po proteście wywołuje zaś skutki zwykłego przelewu, co, w zgodzie z tym co zostało powiedziane, oznacza, że indosatariusz ma takie same uprawnienia, jakie ma nabywca wierzycielności przy przelewie (por. Adam Szpunar, Maciej Kaliński, Komentarz do prawa wekslowego i czekowego, Wydanie IV, Warszawa 2003, str. 134).

W tym stanie rzeczy, skoro wyżej wymienione okoliczności obligują Sąd do oceny stosunku prawnego, jaki łączył pozwaną z (...) sp. z o.o., niezależnie od tego, kiedy wypełniono indosowany weksel in blanco, nieaktualna staje się sfera zarzutów apelacji oscylująca wokół wykładni weksła na podstawie art. 65 k.c. oraz naruszenia w tym kontekście przez Sąd a quo art. 233 § k.p.c., zaś ich rozpoznawanie bezprzedmiotowe. Powyższe rozważania implikują zatem weryfikację zasadności żądania pozwu na podstawie łączącej pozwaną z (...) sp. z o.o. umowy przez pryzmat podniesionych przez pozwaną zarzutów i przy odpowiednim rozłożeniu ciężaru dowodu zgodnie z zasadą wyrażoną w przepisie art. 6 k.c.

W uproszczeniu wskazać można, że już w pozwie opartym na wekslu powódka powołała się na stosunek podstawowy jako dodatkowe źródło zobowiązania pozwanej. Wobec zaś tego, że pozwana podniosła zarzut wykonania tego zobowiązania przez spełnienie świadczenia pieniężnego odpowiadającego wysokości zobowiązania i na tę okoliczność przedstawiła szereg dowodów, to na stronie dochodzącej roszczenia spoczywa obowiązek wykazania, że wpłaty dokonane przez pozwaną nie wyczerpują całości zadłużenia ze stosunku podstawowego. W niniejszej sprawie podniesienie przez pozwaną zarzutów ze stosunku podstawowego obligowało powódkę do wskazania, z jakiego tytułu domaga się zapłaty i przedstawienia stosownego wyliczenia, czemu powódka, notabene reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie sprostowała. Skarżąca powołała się bowiem tylko na umowę współpracy zawartą pomiędzy pozwaną a zbywcą wierzycielności i weksła, która określała warunki tej współpracy jedynie w sposób ramowy,

nie precyzując ilości sprzedanej paszy i ceny, za którą pozwana paszę tę miała nabyć. Co istotne, powódka zmieniała swoje stanowisko w sprawie, szczególnie co do wysokości żądanej kwoty oraz okresu, za jaki pozwana zalegała ze spłatą zobowiązania. W pozwie żądanie swe skarżąca określiła na kwotę 383 266 zł., a następnie powołała się na ugodę z dnia 9 grudnia 2008 r. (k. 118-119) –

w której wysokość zobowiązania dłużnika określono na kwotę 312 975,89 zł oraz z dnia 22 września 2009 r. (k. 117) - w której de facto nie skonkretyzowano roszczenia co do wysokości. W pierwszej z wymienionych ugód wskazano, że dłużnik spłaci zobowiązanie w trzech nierównych ratach w terminach do dnia 31 grudnia 2008 r., 31 stycznia 2009 r. oraz 15 marca 2009 r. W drugiej zaś ustalono wstępnie terminy płatności zaległych kwot do dnia 15 listopada 2009 r. i do dnia 31 grudnia 2009 r. Następnie w piśmie z dnia 16 czerwca 2011 r. powódka wskazała, że dochodzi zapłaty zobowiązań, które powstały od dnia 21 lipca 2009 r. (k. 135), by już w wezwaniu do zapłaty z dnia 1 marca 2010 r. domagać się kwoty 233 206, 32 zł z tytułu zobowiązań wymagalnych w listopadzie i grudniu 2009 r. (k. 58). Pozwana zaś w odpowiedzi na żądanie powódki przedłożyła wraz z zarzutami od nakazu zapłaty, a następnie w reakcji na przedłożone przez stronę przeciwną ugody, dokumenty wskazujące na uregulowanie przez nią znacznej części dochodzonej przez powódkę kwoty z tytułu umowy sprzedaży paszy. Niezgodne z prawdą jest przy tym twierdzenie powódki, by pozwana przedstawiła dowody wpłat kwot, które miały miejsce wyłącznie przed dniem 21 lipca 2009 r., bowiem z wyciągów z rachunku bankowego pozwanej wynika odmiennie. W takich zaś okolicznościach to strona przeciwna winna wykazać - wobec przedstawienia przez dłużnika „pokwitowań zapłaty” - że „pokwitowanie” to dotyczy innego długu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1930 r., sygn. akt I C 374/30, OSP 1930/1/562), co zgodnie z twierdzeniem pozwanej zachowuje aktualność także w przypadku bankowych potwierdzeń wpłat w formie bezgotówkowej. Tymczasem skarżąca powołując się na treść przepisu art. 451 k.c., nie kwestionując dokonanych przez pozwaną wpłat, wskazała, że zaliczyła przedmiotowe wpłaty na poczet długu najdawniej wymagalnego, jednak nie identyfikując go i jednocześnie zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie tego przepisu, wymagając przy tym, by to dłużnik wskazywał, na poczet którego długu zaliczył wpłatę, co w świetle powołanego wyżej akceptowanego poglądu Sądu Najwyższego jest zarzutem chybnym. W rezultacie nie można Sądowi Okręgowemu zarzucić także błędu w ustaleniach faktycznych, skoro powódka zarzut ten wykonywała z błędnego założenia, że to pozwana winna była wykazać, na poczet jakich zaległości regulowała zadłużenie względem (...) sp. zo.o.

Reasumując, zważywszy na rozkład ciężaru dowodu to powódka powinna była w okolicznościach sprawy, wobec aktywnej postawy procesowej pozwanej zaprzeczającej zasadności żądania pozwu, przedstawić faktury VAT i noty odsetkowe czy też stosowne wyliczenie, na podstawie których wykreowała roszczenie, czemu jednak nie sprostała.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Na koszty te składają się koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym w łącznej wysokości 10 800 zł.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025) nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w B. kwotę 19164 zł tytułem kosztów sądowych (opłaty sądowej od skargi kasacyjnej), od ponoszenia których zwolniona była pozwana.